

Materiał dla nauczyciela

Cykl zajęć: Wynalazki Indian Ameryki Łacińskiej

Tematy:

1. Książki Majów
2. Matematyka i handel po indiańsku

Pismo Majów jest pismem hieroglificznym, podobnie jak pismo egipskie, sumeryjskie i hetyckie. Jest ono dwusystemowe. Jeden z systemów składa się z setki znaków logograficznych, to znaczy, że jeden znak (w tym przypadku rysunek głowy) oznacza jeden wyraz. Drugi, to system znaków fonetycznych – sylab, których naliczono 600. To samo słowo można zapisać zarówno systemem znaków fonetycznych jak i poprzez logograf. Pismo Majów wymagało od skryby wiele wysiłku i staranności w kaligrafowaniu. Posługiwali się nim jedynie ludzie z najwyższych sfer społecznych, kapłani i arystokracja.

Majowie pisali od lewej do prawej strony i z góry na dół. Mieli wiele technik pisania i używali do nich różnorodnych materiałów. Ważne treści wykuwali w kamieniach, pisali na ścianach budynków, schodach, naczyniach, ozdobach, futrynach i przede wszystkim na *amates* – długich, szerokich „wstęgach” papieru, które uzyskiwali z pewnej odmiany figusa (*Ficus cotinifolia*). Wstęgi te robiono splatając włókna figusa. „Zebrane gałęzie drzewa cięto podłużnie, zdejmując korę, której wewnętrzną część pozostawiano w bieżącej wodzie w celu pozbycia się kauczuku. Później zostawiano włókno do wyschnięcia, a następnie zanurzano w *mixtamal*, czyli w wodę, która pozostaje po kukurydzy gotowanej z dodatkiem wapna. Proces ten powodował, iż po zmiękczeniu włókien można było je układać pod kątem prostym.”¹

Tak przygotowany materiał dla scalenia włókien i wygładzenia powierzchni ubijano gorącą, zębatą, kamienną maczugą i zostawiano od wyschnięcia. Następnie przygotowaną „wstęgę” pokrywano po jednej stronie stiukiem i polerowano, potem składano w szeroką harmonijkę. Do naszych czasów zachowały się tylko 4 egzemplarze takich ksiąg – kodeksów. Skryba zanim zaczął pisać rysował czarne lub czerwone linie pomocnicze, między które wpasowywał hieroglify. Skrybowie do pisania używali pędzli z piór, bardzo podobnych do tych, których używają Japończycy, czy Chińczycy, a atrament przyrządzany był przede wszystkim z ziół oraz innych dodatków naturalnych.

Tego typu piśmiennictwo było rozpowszechnione w całej Mezoameryce.

Bibliografia:

Majowie, Aztekowie, Inkowie, Curyło-Gonzalez I. (tłum.), Świat książki, Warszawa 2004, s.59.